

Školní vzdělávací program

Domov mládeže



SOŠ A SOU
MĚSTEC KRÁLOVÉ



1. Identifikační údaje	3
2. Charakteristika školského zařízení	4
3. Prostorové a materiálně technické podmínky	5
3.1 Prostorové a materiálně technické podmínky pro ubytování žáků	5
3.3 Hygienické podmínky, bezpečnost a ochrana zdraví žáků	5
3.4 Prostorové, materiálně technické a hygienické podmínky pro práci zaměstnanců.....	5
4. Charakteristika vzdělávacího programu	6
4.1 Zaměření a podmínky vzdělávání a výchovy v domově mládeže.....	6
4.2 Priority výchovy a vzdělávání – profilace domova mládeže.....	6
4.3 Předpoklady a prostředky pro realizaci priorit VVC vychovatelem a sebehodnocení žákem	6
4.4 Klíčové kompetence a strategie vzdělávání a výchovy.....	7
4.4.1 Kompetence k učení a sebevzdělávání.....	8
4.4.2 Kompetence sociální a personální.....	8
4.4.3 Kompetence komunikativní.....	9
4.4.4 Kompetence k řešení problémů	9
4.4.5 Kompetence volného času	10
4.4.6 Kompetence občanské	10
5. Výchovný program domova mládeže.....	12
5.1 Charakteristika a účel výchovného programu.....	12
5.2. Druhy a zaměření výchovných programů.....	12
5.3 Obsah výchovného programu – charakteristika cyklů	12
5.4 Podmínky, hlavní úkoly a záměry pro vzdělávání a výchovu a naplnění VP.....	13
6. Hodnocení žáků a autoevaluace domova mládeže	15
6.1 Pravidla pro hodnocení žáků	15
6.2 Autoevaluace DM.....	16

1. Identifikační údaje

Název:	Domov mládeže Střední odborné školy a Středního odborného učiliště, Městec Králové	
Adresa:	T. G. Masaryka 386, 289 03 Městec Králové	
Zřizovatel:	Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 21 Praha 5, ústředna: 257 280 111, e-mail: info@kr-s.cz	
Název školního vzdělávacího programu:		Domov mládeže
Jméno ředitele:	Mgr. Hana Podzimková	
Kontakty:	tel. 325 643 419 info@sossoumk.cz www.sossoumk.cz	
Platnost ŠVP od:	1. září 2014	

Zpracovala: Dana Rejchrtová, vedoucí DM a kolektiv vychovatelů

V Městci Králové, dne 26. 8. 2014

Mgr. Hana Podzimková

ředitelka školy

2. Charakteristika školského zařízení

Působnost, organizace a základní podmínky

- Domov mládeže je školským zařízením Střední odborné školy a Středního odborného učiliště, Městec Králové.
- Ve své činnosti se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, vyhláškou MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, v platném znění, předpisy s uvedenými normami souvisejícími a obecně právními předpisy.
- Domov mládeže poskytuje služby žákům SOŠ a SOU Městec Králové.
- Celková ubytovací kapacita domova mládeže je 110 lůžek.
- Ubytování žáci jsou rozděleni do základních výchovných jednotek – výchovných skupin podle vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb. Podmínky a rozdělení žáků do výchovných skupin na školní rok stanovuje vedoucí DM.

3. Prostorové a materiálně technické podmínky

3.1 Prostorové a materiálně technické podmínky pro ubytování žáků

- Ubytování ve dvoulužkových, třílužkových a čtyřlužkových pokojích, společné sociální zařízení na podlažích, botníky ve vestibulu.

Základní vybavení pro jednoho žáka: válenda, šatní skříň, noční stolek, pracovní místo u stolu, polička

- žákům se dále poskytují klíče od pokojů a botníků
- v kuchyňce je lednice k uložení potravin, sporák, rychlovarná konvice.
- žákům se poskytuje čisté ložní prádlo každých 14 dnů.

3.2 Prostorové a materiálně technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas žáků

- Místnosti pro výchovně vzdělávací činnost a spontánní individuální aktivity (klubovny), knihovna, studovna, učebna výpočetní techniky a kuchyňka.

3.3 Hygienické podmínky, bezpečnost a ochrana zdraví žáků

- Domov mládeže postupuje při zajištění hygienických podmínek podle vyhlášky ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, která stanoví hygienické požadavky na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění a úklid DM.
- Žáci jsou prokazatelně seznámeni s předpisy a opatřeními vztahujícími se k bezpečnosti a ochraně zdraví nejméně dvakrát za školní rok a vždy při činnostech, kde je zvýšené riziko poškození zdraví.

3.4 Prostorové, materiálně technické a hygienické podmínky pro práci zaměstnanců

- Vychovatelé mají zázemí ve vychovatelně, kde je k dispozici pracovní stůl, počítač, telefon, sedací nábytek pro návštěvy.
- Hygienické zázemí pro zaměstnance tvoří samostatné sociální zařízení a odpočinková místnost.

4. Charakteristika vzdělávacího programu

4.1 Zaměření a podmínky vzdělávání a výchovy v domově mládeže

Principy a cíle vzdělávání a výchovy

- Rovný a nediskriminační přístup ke vzdělávání a výchově.
- Zohlednění vzdělávacích a výchovných potřeb žáka daných jeho kompetencemi osobnostním charakterem.
- Vzájemná úcta, respekt, názorová snášlivost, úcta všech účastníků procesu.
- Svobodné šíření poznatků v souladu s obecními cíli výchovy a vzdělávání.
- Zdokonalování procesu výchovy v souladu s výsledky a vývojem vědy, výzkumu uplatňováním moderních pedagogických přístupů a metod.
- Objektivní hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy žáků i hodnocení pedagogických pracovníků.
- Vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělávání i výchovu a výsledky (jednání, vystupování, úroveň komunikace, sebehodnocení).

4.2 Priority výchovy a vzdělávání – profilace domova mládeže

Hlavní smysl, cíl a poslání domova mládeže je oblast výchovy osobnosti žáka v době mimo vyučování – jedná se o pedagogické ovlivňování volného času žáků (citlivé pedagogické vedení žáků k účelnému využívání volného času a to vhodnými specifickými prostředky, formami a metodami).

Hlavní úkoly výchovy mimo vyučování:

- relaxačně zdravotní – obnova sil, upevňování zdraví, změna druhu a charakteru činnosti, změna sociálního prostředí,
- výchovně vzdělávací a sebevzdělávací – seberealizace a osobnostní rozvoj, prostor pro sebevýchovu,
- sociální úkoly – společenské uplatnění.

4.3 Předpoklady a prostředky pro realizaci priorit VVC vychovatelem a sebehodnocení žákem

Dosažení klíčových kompetencí žáka:

- osobnostní a sociální výchova,
- výchova demokratického občana,
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
- multikulturní výchova,
- environmentální výchova,
- mediální výchova.

Vytváření a působení přirozeného a pozitivního psychosociálního prostředí, na jehož tvorbě se podílejí všichni účastníci vzdělávání s využitím prostředků vlastních výchově a vzdělávání v době mimo vyučování jako jsou:

- dobrovolnost, spontánní aktivita, navození kladných pocitů,
- samostatnost a samosprávnost,
- seberealizace, sebepoznávání, motivace,
- zajímavosti, pestrost a zájmovost, rozvoj individuálních i skupinových zájmů,
- odpočinkové a rekreační zaměření zájmové činnosti.

Žák jako ústřední postava vzdělání a výchovy – primární podmínky podporující toto postavení:

- uplatnění jeho základních práv, zejména jeho práva na respektování
- osobnosti žáka a jeho zvláštnosti v závislosti na fyzické, psychické a mentální zralosti žáka a práva na volný čas,
- výchovné působení založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu k osobnosti, potřebám a zájmům žáka,
- vyvážené uplatňování práv a plnění povinností,
- právo volby a vlastních rozhodnutí odpovídajících míře zralosti žáka s podporou vychovatele.

Cílevědomost při vytváření výchovných skupin jako podpůrného prostředku k realizaci kompetencí žáka a spokojenost žáka s podmínkami pobytu:

- snaha o složení výchovných skupin na neformálním principu,
- stabilizace vychovatelů u výchovných skupin.

Rozmíst'ování žáků na jednotlivá pracoviště v zájmu vytvoření předpokladu pro kvalitní soužití a spolupráci:

- sdružování žáků s obdobnými profesemi nebo osobními zájmy,
- soustředění žáků se speciálními vzdělávacími formami.

Využívání účinných forem a metod vzdělání a výchovy podporujících aktivitu, sociabilitu a morálku, emocionální prožitek, kreativitu, samostatnost, odpovědnost a individualitu žáka.

4.4 Klíčové kompetence a strategie vzdělávání a výchovy

Výchovné a vzdělávací strategie jsou zaměřeny na rozvíjení kompetencí žáka, formulují upřednostňování cíle, postupy, metody a formy práce, případně aktivity, příležitosti a pravidla.

4.4.1 Kompetence k učení a sebevzdělávání

Žák:

- řídí a organizuje vlastní učení, poznává své schopnosti a hodnotí je,
- umí vyhledávat a kriticky hodnotit informace a pomoc jiných,
- využívá nabytých vědomostí a dovedností,
- zvládá neúspěch, je psychicky odolný,
- poznává smysl učení a motivuje se pro další učení, chápe sebevzdělání jako celoživotní proces,

Strategie vychovatele:

- vede žáka k samostatnosti při přípravě na vyučování a k hledání vlastního efektivního stylu a režimu učení,
- podporuje žáka v oblasti vzdělávání tím, že očekává pozitivní výsledky,
- motivuje ho k učení a k vyhledávání informací.

4.4.2 Kompetence sociální a personální

Žák jako ústřední postava vzdělávání a výchovy:

- zvládá a koriguje vlastní chování a jednání,
- zná a ovládá základní duševní hygienu,
- umí – učí se řešit složité životní situace,
- stanovuje si cíle dle svých schopností, zájmové orientace a životních podmínek,
- je schopen adaptovat se na nové pracovní a životní podmínky,
- respektuje pravidla života ve společenství,
- rozvíjí a upevňuje mezilidské vztahy, spolupracuje v týmu,
- organizuje nebo se podílí na společenské výchově, přijímá odpovědnost za svoji práci i práci ostatních, přispívá k vytváření podnětné atmosféry

Strategie vychovatele:

- pomáhá žákovi odhalovat jeho silné a slabé stránky,
- pravidelně hodnotí práci a výsledky žáka,
- učí žáky rozdělovat čas (práce, odpočinek a spánek), organizuje společné činnosti, stanovuje přiměřené úkoly,
- pomáhá žákovi informacemi v adaptaci na nové životní i pracovní podmínky.

4.4.3 Kompetence komunikativní

Žák:

- rozvíjí a využívá své komunikativní dovednosti ve svém, osobním, profesním i občanském životě,
- rozumí informacím, správně je interpeluje a věcně argumentuje,
- efektně a tvořivě využívá prostředků komunikace, pružně reaguje na rozvoji informačních technologií a využívá je ke studiu a rozvoji své osobnosti,
- vyjadřuje se jasně, srozumitelně verbálním i písemným projevem,
- rozvíjí komunikační dovednosti založené na vzájemné úctě, spolupráci a toleranci.

Vychovatel:

- aktivně a cílevědomě vytváří prostor pro komunikaci mezi žáky a vychovatelem i žáky navzájem,
- vede žáky k věcné diskuzi a argumentuje, tvoří prostor pro svobodné vyjádření a řešení, pro konstruktivní komunikaci,
- předává žákovi veškeré informace potřebné pro jeho zdravý a aktivní život nejen na domově mládeže.

4.4.4 Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vnímá a pochopí problém, objasní jeho podstatu a navrhuje řešení,
- snaží se o samostatné řešení problémů, pružně reaguje na nové situace,
- uplatňuje základní myšlenkové operace v pracovních i tvůrčích činnostech,
- je otevřený k řešení problémů, navrhuje varianty řešení, zvažuje jejich přednosti, rizika i negativní důsledky.

Vychovatel:

- učí žáka uplatňovat základní myšlenkové operace a postupy při řešení problémů, hodnotí kroky žáka při řešení problémů,
- aktivně napomáhá žákovi adaptujícímu se na nové podmínky života, především přenosem ověřených způsobů řešení problémů, jde žákovi příkladem,
- motivuje žáka k získání informací potřebných k řešení problémů a ověřování jejich správnosti,
- definuje, pomáhá hodnotit nebo i vytváří problémové situace, v nichž může žák uplatnit své kompetence k řešení problémů, při jejich řešení podporuje tvořivost a originalitu, pomáhá hodnotit rizika a možné negativní důsledky.

4.4.5 Kompetence volného času

Žák:

- umí svůj volný čas žít, čelí nudě a prázdnotě, aktivně odpočívá,
- uplatňuje zásady zdravého životního stylu, dokáže určit priority volného času a žije podle nich,
- využívá a akceptuje nabízené modely využití volného času,
- naplňuje a rozšiřuje své individuální zájmy, talent, schopnosti,
- chápe význam rozvoje osobních zájmů a zdravého způsobu života pro psychickou, fyzickou a sociální kultivaci své osobnosti,
- zapojuje se do organizace života na DM, osobně se podílí na organizaci a realizaci vzdělávání a výchovy.

Vychovatel:

- vytváří a rozvíjí příležitosti k účelnému využití volného času v souladu se zájmy žáka,
- učí žáka novým vědomostem a dovednostem, vede ho k tvořivosti a účasti na společné činnosti,
- realizuje skupinový program sociální prevence, poskytuje žákovi informační servis,
- vede žáka k poznání zásad zdravého životního stylu a jejich uplatňování ve vlastním životě, učení i v práci.

4.4.6 Kompetence občanské

Žák:

- stanovuje si osobní cíle vycházejících z jeho potřeb a zájmů, ale i z potřeb společnosti, sociální skupiny, zájmu celku,
- je tolerantní, vstřícný, otevřený, ale i kritický k názorům druhých, chápe jejich potřeby a postoje, uplatňuje zásady slušné komunikace a demokratické způsoby řešení,
- hájí svá práva i práva jiných, vystupuje proti jejich potlačování,
- vnímá, přijímá, vytváří a rozvíjí etické, kulturní, sociální, ekologické, ekonomické a duchovní hodnoty,
- chová se zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožující život a zdraví člověka, poskytuje účinnou pomoc,
- rozhoduje se tak, aby svým chováním a jednáním neohrožoval a nepoškozoval sebe a jiné, přírodu, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem,
- aktivně se zapojuje do občanského života svého okolí a společnosti.

Vychovatel:

- výchovně využívá prožitků žáka, kdy celkové klima DM vytváří demokratickou atmosféru,

- motivuje žáka k projevení názoru, diskuzí a rozhodnutí celku, rozvíjí schopnosti kritického a tvořivého myšlení, empatie, argumentace a prezentace názorů, schopnosti kompromisu a schopnosti obhajovat lidská práva a svobody,
- podporuje zainteresovaný postoj k životu, rozvíjí disciplinovanost, toleranci, ochotu pomáhat, respektovat odlišnosti,
- vede žáky k odpovědnému jednání a výchovně využívá situace, kdy žák neohrožuje a nepoškozuje sebe a jiné, přírodu, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem.

5. Výchovný program domova mládeže

5.1 Charakteristika a účel výchovného programu

Výchovný program je rámcovým programem pro práci vychovatele a ostatních pedagogických pracovníků s žáky, který má tyto znaky:

- vymezuje, jakých kompetencí má žák dosáhnout,
- stanovuje výchovné cíle pro vychovatele,
- stanovuje upřednostňované postupy, formy a metody poznávací a konativní
- respektuje věkové a osobnostní zvláštností žáků (členění programu na cykly),
- je otevřeným programem, který může vychovatel dotvářet dle svých schopností, vědomostí a dovedností v souladu s poznatky současné vědy a společenskou zakázkou a v jednotlivých oblastech nezbytně upravovat podle zralosti a potřeb žáků (individuální přístup),
- je podkladem pro plánování výchovné činnosti vychovatele a výchovné skupiny na školní rok.

5.2. Druhy a zaměření výchovných programů.

Výchovný program DM se člení podle oborů a délky studia žáků:

- a) **Program pro žáky středních odborných učilišť** s délkou studia 3 roky.
- b) **Program pro žáky učilišť a středních odborných učilišť se speciálními vzdělávacími a výchovnými potřebami** s délkou studia 3 roky.
- c) **Program pro žáky nástavbového studia** s délkou studia 2 nebo 3 roky.

Zaměření výchovy:

- a) **Výchova sociální, personální a komunikativní**
- b) **Výchova k učení, sebevzdělávání a profesionální přípravě**
- c) **Výchova ke zdravému životnímu stylu**
- d) **Výchova k občanství**

5.3 Obsah výchovného programu – charakteristika cyklů

Cyklus adaptace pro žáky 1. ročníků (15 až 16 let)

- v obecném rámci je tento cyklus shodný pro všechny druhy programů odlišnosti jsou v programu adaptace pro žáky se speciálními výchovnými potřebami, kde obsah budou ovlivňovat mentální a sociální kompetence žáků.
- **Cíl: učit se a poznávat.**

Cyklus osobnostního rozvoje pro žáky 2. až 3. ročníků SOŠ a 2. ročníků SOU a OU (17 až 18 let)

- tvoří hlavní osu vzdělávacího programu pro všechny kategorie žáků, v něm pokračuje proces poznávání a dochází k upevnování a praktickému uplatňování kompetencí.
- **Cíl: využít a prohlubovat.**

Cyklus zrání pro žáky 3. ročníků (18 – 19 let) a žáky nástavbového studia

- je nadstavbou cyklu osobnostního rozvoje, v němž se již uplatňují získané kompetence žáka na základě poznání.
- **Cíl: znát a uplatňovat.**

5.4 Podmínky, hlavní úkoly a záměry pro vzdělávání a výchovu a naplnění VP

V personální oblasti a řízení

- Další vzdělávání pedagogických pracovníků cíleně zaměřit na:
 - prohlubování vědomostí v pedagogických vědních oborech s důrazem na získávání nových poznatků a znalost účinných metod a forem výchovy žáků,
 - metodiku sociálního učení a prevence sociálně patologických jevů v chování mládeže,
 - obsah a formy atraktivních oborů zájmové činnosti ve všech jejich oblastech, zejména v oblasti environmentální a mediální výchovy,
 - počítačovou gramotnost zaměstnanců.
- Vést vychovatele ke změně postojů od tradičních forem a metod práce v domovech mládeže k modernímu pojetí vzdělávání a výchovy při realizaci VP. Tomu přizpůsobit kompetence a kritéria odměňování.
- Zkvalitnit výslednost práce a plánování činností. Vymezit podíl na realizaci VP.
- Získat v zájmu rozšíření nabídky volnočasových aktivit žáků ve speciálních oborech ZČ externí spolupracovníky.

V oblasti obsahu a organizace vzdělávání a výchovy

- Vést a organizovat moderní a žáky žádané oborové zájmové činnosti, zaměřit se na cyklické akce náborového charakteru nebo sloužících k naplnění cíle orientovat žáka v oboru, odbornosti a v rozvíjení možností využívání volného času smysluplnými činnostmi.
- Realizovat programy pro žáky s poruchami chování, s nevhodnými sociálními stereotypy a projevy patologického jednání i za pomoci externích spolupracovníků (psycholog, socioterapeut, etoped).
- Přizpůsobovat obsah Vnitřního řádu DM výchovným prioritám VP, zejména v oblasti výchovy demokratického občana a socializace žáka jako prostředků socializace i prevence patologických jevů v chování žáků.

V oblasti materiálně technického rozvoje

- Hlavní úsilí zaměřit a finanční prostředky prioritně investovat do nábytku a vybavení ložnic žáků a sociálního zázemí s cílem vytvoření účelného, estetického, hygienického a tím i výchovného prostředí.
- Postupně modernizovat materiálně technickou základnu a prostorové podmínky pro zájmové a odpočinkové aktivity.

6. Hodnocení žáků a autoevaluace domova mládeže

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Výstupy hodnocení:

Souhrnná informace rodičům nezletilých žáků obsahuje hodnocení úrovně, míry naplnění kompetencí žáka:

- k učení – studijní úsilí a motivace k učení, samostatnost, předpoklady k učení a jejich využití, perspektivy dalšího vzdělávání, způsob podpory vychovatelem apod.,
- kompetence sociální a personální – úroveň adaptace a sociální a komunikativní dovednosti, schopnost spolupráce, místo v kolektivu, způsob řešení problémů apod., ke zdravému a demokratickému způsobu života
- způsob využití volného času k rozvoji zájmů, využití osobního potenciálu, zapojení se do řešení věcí společných, pomoc ostatním, akceptace pravidel, způsob uspokojování základních životních potřeb, individuální denní režim, stravování apod.

Informace se zákonným zástupcům podávají vždy v pololetí školního roku. V případě žáků s výchovnými problémy i častěji.

Ústní souhrnná informace pro žáky zletilé

Průběžná hodnotící informace (rodičům nebo zletilým žákům)

- sdělení o udělení výchovného opatření (pochvala, trest),
- zpráva o chování, realizace přijatých či dohodnutých opatření.

Cíle hodnocení:

- výchovné využití hodnocení, podpora pozitivních stránek osobnosti,
- dosažení relativní shody v názoru na osobnost žáka
- nalezení východisek pro pokračování výchovného procesu
- dělba cílů a úkolů mezi vychovatelem a žákem,

Zásady hodnocení:

- veřejná, předem známá kritéria hodnocení žáka,
- dialog mezi vychovatelem a žákem, prostor pro jeho sebehodnocení,
- otevřenost a objektivnost hodnocení,
- spolupráce s rodiči, školou a okolím.

Kritéria hodnocení:

- míra dosažení kompetencí žáka obsažených v tomto VP s přihlédnutím k všem podmínkám a osobnostním předpokladům,
- východiskem pro hodnocení stavu vychovanosti konkrétního žáka je výchovný program, který upřesňuje kompetence pro danou kategorii žáků.

6.2 Autoevaluace DM.

Oblasti a cíle autoevaluace:

- podmínky k výchově – stav ubytování, stravování, služeb žákům, organizace a pravidla, materiálně technické podmínky,
- průběh výchovy – obsah, formy a metody práce,
- podpora žáků – hodnocení, kvalita výstupů, služby žákům, schopnost motivace,
- výsledky vzdělávání – míra naplňování kompetencí s ohledem na individuální zralost žáka, výsledky v ZČ, účinnost výchovných metod, zapojení žáků do organizování života v DM,
- vliv vzájemných vztahů osob ve vzdělávání – psychosociální klima, vztahy:
 - žák – žák, vychovatel – žák, vychovatel – vedení, jejich důsledky pro výchovu,
- spolupráce s rodiči – úplatnost informací, zpětná vazba,
- řízení DM – plánování, organizování, podíl pracovníků na řízení, kontrola,
- personální podmínky, informační systém, dodržování pokynů, postupů,
- materiálně technické podmínky, další vzdělávání pedagogických pracovníků
- uplatnění vědomostí a dovedností, metodická činnost,
- úroveň výsledků práce DM vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům – srovnávání podmínek a výsledků.

Kritéria autoevaluace:

- spokojenost žáků a rodičů,
- míra pokroku ve vychovanosti žáků, a míra adaptace na podmínky života v DM
- pozitivní psychosociální klima projevující se ve vyvážených vztazích mezi všemi účastníky výchovného procesu,
- stabilizace a výkonnost řídicích procesů,
- zlepšování materiálně technických podmínek.